C/2024/6810
29.11.2024

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 21 oktober 2024

om Tjeckiens ekonomiska politik, budgetpolitik, sysselsättningspolitik och strukturpolitik

(C/2024/6810)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([1]), särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([2]), genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken bidrar faciliteten till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet reformer och investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 ([3]) (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta skulle bidra till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Tjeckien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Den 16 mars 2023 offentliggjorde kommissionen ett meddelande med titeln *EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030* för att ge underlag för politiska beslut och skapa ramvillkor för ökad tillväxt. I meddelandet fastställs konkurrenskraft med avseende på nio ömsesidigt förstärkande faktorer. Bland dessa faktorer är tillgång till privat kapital, forskning och innovation, utbildning och kompetens samt en fungerande inre marknad de främsta politiska prioriteringarna för reformer och investeringar, för att ta itu med aktuella produktivitetsutmaningar och bygga upp långsiktig konkurrenskraft i unionen och dess medlemsstater. Den 14 februari 2024 offentliggjorde kommissionen ett meddelande med titeln *Årsrapport för 2024 om den inre marknaden och konkurrenskraften*. I det meddelandet beskrivs konkurrensförmågan hos och konkurrensutmaningarna för den europeiska inre marknaden, och den årliga utvecklingen mäts enligt de nio fastställda faktorerna för konkurrenskraft.

(4) Den 21 november 2023 antog kommissionen 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt, vilket utgjorde starten för 2024 års omgång av den europeiska planeringsterminen. Den 22 mars 2024 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt, som är inriktade på de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 21 november 2023 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ([4]), även 2024 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Tjeckien inte är en av de medlemsstater som kan påverkas eller riskerar att påverkas av obalanser och som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet samt ett förslag till 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ([5]) (*2024 års rekommendation om euroområdet*) den 12 april 2024 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 11 mars 2024.

(5) Den 30 april 2024 trädde unionens nya ram för ekonomisk styrning i kraft. Ramen omfattar den nya förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning, rådets ändrade förordning (EG) nr 1467/97 ([6]) om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott och rådets ändrade direktiv 2011/85/EU ([7]) om krav på medlemsstaternas budgetramverk. Målen för den nya ramen för ekonomisk styrning är att främja sunda och hållbara offentliga finanser, hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar, och förhindra alltför stora underskott i de offentliga finanserna. Den nya ramen för ekonomisk styrning främjar även nationellt egenansvar och har ett större fokus på ett medelfristigt perspektiv, i kombination med en mer effektiv och enhetlig övervakning. Varje medlemsstat ska lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan till rådet och kommissionen. En nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan innehåller en medlemsstats åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och omfattar en planeringshorisont på fyra eller fem år, beroende på den nationella valperiodens längd. Nettoutgiftsbanan ([8]) i de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna ska uppfylla kraven i förordning (EU) 2024/1263, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att den minskar och/eller håller underskottet i de offentliga finanserna under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordning (EU) 2024/1263 kan anpassningsperioden förlängas med högst tre år. För att stödja utarbetandet av dessa nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer offentliggjorde kommissionen den 21 juni 2024 vägledning om den information som medlemsstaterna ska lämna i sina nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer och i sina årliga lägesrapporter. I enlighet med artiklarna 5 och 36 i förordning (EU) 2024/1263 översände kommissionen, i tillämpliga fall, referensbanor och teknisk information till medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska lämna in sina nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer senast den 20 september 2024, såvida inte medlemsstaten och kommissionen enas om att förlänga tidsfristen med en rimlig tidsperiod. I enlighet med de nationella rättsliga ramarna får medlemsstaterna diskutera sina utkast till medelfristiga

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Rådets rekommendation av den 12 april 2024 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EGT L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Rådets direktiv 2011/85/EU av den 8 november 2011 om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263. *Nettoutgifter* är offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning, samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

planer med sina nationella parlament, be de oberoende finanspolitiska institutionerna att avge ett yttrande och samråda med arbetsmarknadens parter och andra nationella intressenter.

(6) Under 2024 fortsätter den europeiska planeringsterminen att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020, 2022 och 2023 är lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

(7) Den 1 juni 2021 lämnade Tjeckien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 8 september 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Tjeckiens återhämtnings- och resiliensplan ([9]), som ändrades den 16 oktober 2023 enligt artikel 18.2 i förordning (EU) 2021/241 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet ([10]). Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Tjeckien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som anges i rådets genomförandebeslut. Om delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste delmål och mål som tidigare uppnåtts förbli uppnådda.

(8) Den 24 april 2024 lämnade Tjeckien in sitt nationella reformprogram för 2024 och den 30 april 2024 sitt konvergensprogram för 2024, i enlighet med artikel 8.1 i rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([11]). I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 återspeglar 2024 års nationella reformprogram också Tjeckiens halvårsvisa rapporter om framstegen för att nå målen i återhämtnings- och resiliensplanen.

(9) Den 19 juni 2024 offentliggjorde kommissionen 2024 års landsrapport för Tjeckien. Rapporten innehöll en bedömning av Tjeckiens framsteg avseende de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2023, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. På grundval av denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten bedömdes också Tjeckiens framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

(10) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat ökade Tjeckiens underskott i de offentliga finanserna från 3,2 % av BNP 2022 till 3,7 % 2023, samtidigt som den offentliga skulden minskade från 44,2 % av BNP i slutet av 2022 till 44,0 % i slutet av 2023. Såsom tillkännagavs i kommissionens meddelande av den 8 mars 2023 med titeln *Finanspolitisk vägledning för 2024* tar kommissionen det första steget mot att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på basis av utfallsdata för 2023 i linje med gällande regelverk. Den 19 juni 2024 lade kommissionen fram en rapport i enlighet med artikel 126.3 i fördraget. I rapporten bedömdes Tjeckiens budgetläge utifrån det faktum att dess underskott i de offentliga finanserna 2023 överskred fördragets referensvärde på 3 % av BNP. I rapporten drogs slutsatsen att kommissionen, mot bakgrund av denna bedömning och efter att ha beaktat ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande, som avgetts i enlighet med artikel 126.4 i EUF-fördraget, inte kommer att föreslå i juli 2024 att ett förfarande vid alltför stora underskott inleds för Tjeckien.

([9]) ST 11047/21 INIT, ST 11047/21 ADD 1.

([10]) Rådets genomförandebeslut av den 16 oktober 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 8 september 2021 om godkännande av bedömningen av Tjeckiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 13383/23 INIT, ST 13383/23 ADD 1).

([11]) Rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (EGT L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

(11) Den 12 juli 2022 rekommenderade rådet ([12]) Tjeckien att under 2023 säkerställa att ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en övergripande neutral finanspolitisk inriktning ([13]), med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Tjeckien rekommenderas att vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Tjeckien rekommenderades också att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten och andra unionsmedel. I enlighet med kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen ([14]) under 2023 kontraktiv, på 0,9 % av BNP, i en situation präglad av hög inflation. Ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 gav ett kontraktivt bidrag på 0,7 % av BNP. Detta inbegriper de minskade kostnaderna på 0,1 % av BNP för de riktade krisstödåtgärderna till de hushåll och företag som är mest utsatta för höjda energipriser och de minskade kostnaderna på 0,1 % av BNP för att ge tillfälligt skydd åt personer som fördrivits från Ukraina. Sammanfattningsvis var den beräknade ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna 2023 i linje med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel uppgick till 1,1 % av BNP 2023. Nationellt finansierade investeringar uppgick till 4,4 % av BNP 2023, vilket motsvarar en ökning på 0,5 procentenheter jämfört med 2022. Tjeckien finansierade ytterligare investeringar genom faciliteten och andra unionsmedel. Tjeckien finansierade offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energisäkerhet, såsom energieffektivitetsrenoveringar och installation av förnybar energi, modernisering av och ökad säkerhet för järnvägar och projektförberedelser för elektrifiering, översvämningsskydd och bevarande av vatten i mark och kommuner, projekt av tjeckiska företag som syftar till att minska vattenförbrukningen och tillämpa cirkulära lösningar för företag, offentlig-privata partnerskap inom forskning och innovation eller tillhandahållande av digitala enheter för skolor. Dessa offentliga investeringar finansieras delvis genom faciliteten och andra unionsmedel.

(12) I konvergensprogrammet för 2024 förutses det enligt det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna att den reala BNP-tillväxten ligger på 1,4 % 2024 och 2,6 % 2025, medan inflationen mätt genom det harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) förutses ligga på 2,7 % 2024 och 2,4 % 2025. Underskottet i de offentliga finanserna förväntas minska till 2,3 % av BNP 2024 och uppgå till 2,1 % av BNP 2025, medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas öka till 45,5 % till slutet av 2024 och till 46,4 % till slutet av 2025. Efter 2025 beräknas underskottet i de offentliga finanserna minska gradvis till 1,6 % av BNP 2026 och till 1,2 % av BNP 2027. Saldot i de offentliga finanserna förväntas därför ligga kvar på en nivå under fördragets referensvärde för underskottet på 3 % av BNP under programperioden. Efter 2025 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP öka till 47,1 % 2026 och stabiliseras 2027.

(13) Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer BNP i fasta priser att öka med 1,2 % 2024 och med 2,8 % 2025, och inflationen mätt genom HIKP kommer att uppgå till 2,5 % 2024 och 2,2 % 2025.

(14) I kommissionens vårprognos 2024 beräknas underskottet i de offentliga finanserna uppgå till 2,4 % av BNP 2024, medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas öka till 45,2 % i slutet av 2024. Minskningen av underskottet 2024 återspeglar främst återkallandet av åtgärder för att mildra effekterna av höga energipriser och genomförandet av ett konsolideringspaket. Enligt kommissionens beräkningar förväntas en kontraktiv finanspolitisk inriktning (2,3 % av BNP) under 2024.

(15) Utgifter uppgående till 0,5 % av BNP förväntas bli finansierade av icke återbetalningspliktigt stöd (*bidrag*) inom ramen för faciliteten under 2024, jämfört med 0,4 % av BNP 2023, enligt kommissionens vårprognos 2024. Utgifter som finansieras genom bidrag inom ramen för faciliteten kommer att möjliggöra kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Tjeckiens offentliga saldo eller skuldsättning. Utgifter uppgående till 0,1 % av BNP förväntas bli finansierade genom lån från faciliteten under 2024, jämfört med 0 % av BNP 2023, enligt kommissionens vårprognos 2024.

([12]) Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Tjeckiens nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Tjeckiens konvergensprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 19).

([13]) Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Tjeckiens potentiella produktionstillväxt på medellång sikt för 2023, som används för att mäta den finanspolitiska inriktningen, uppgå till 10,5 % i nominella termer, baserat på den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt (tioårigt genomsnitt) och BNP-deflatorn 2023.

([14]) Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Syftet är att bedöma den ekonomiska impuls som härrör från finanspolitiska åtgärder, både sådana som är nationellt finansierade och sådana som finansieras genom unionens budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan (utan att beakta tillfälliga covid-19-relaterade krisåtgärder) och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) inom ramen för faciliteten och andra unionsmedel.

(16) Den 14 juli 2023 rekommenderade rådet ([15]) Tjeckien att säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av de nationellt finansierade primära nettoutgifterna ([16]) under 2024 till högst 6,0 %. När medlemsstaterna genomförde sina budgetar för 2023 och utarbetade sina budgetar för 2024 uppmanades de att ta hänsyn till att kommissionen skulle föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på grundval av utfallet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Tjeckiens nationellt finansierade primära nettoutgifter minska med 1,1 % under 2024, vilket är mindre än den rekommenderade maximala ökningstakten. Detta överensstämmer med rådets rekommendation.

(17) Rådet rekommenderade vidare Tjeckien att vidta åtgärder för att avveckla krisstödåtgärderna på energiområdet och att använda de besparingar som görs till följd av detta för att minska underskottet i de offentliga finanserna så snart som möjligt under 2023 och 2024. Rådet rekommenderade dessutom att om nya ökningar av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder ska Tjeckien säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, att de är finanspolitiskt överkomliga och att de bevarar incitamenten till energibesparingar. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas budgetkostnaden netto ([17]) för stödåtgärderna på energiområdet uppgå till 1,2 % av BNP år 2023 och förväntas uppgå till - 0,2 % år 2024 och 0,0 % år 2025. I synnerhet antas skatten på oförutsedda vinster fortsätta att gälla 2024 och 2025 ([18]). Om de besparingar som görs till följd av detta används för att minska underskottet i de offentliga finanserna på det sätt som rådet rekommenderat innebär detta en finanspolitisk anpassning på 1,4 % av BNP år 2024, medan nationellt finansierade primära nettoutgifter ([19]) ger ett kontraktivt bidrag till finanspolitikens inriktning på 2,2 % av BNP det året. Krisstödsåtgärderna på energiområdet har avvecklats under 2023 och 2024. Detta överensstämmer med rådets rekommendation. Dessutom beräknas inte de besparingar som görs till följd av detta att användas i sin helhet för att minska underskottet i de offentliga finanserna. Detta överensstämmer också med rådets rekommendation.

(18) Rådet rekommenderade vidare Tjeckien att bevara nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen. Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer de nationellt finansierade offentliga investeringarna att minska från 4,4 % av BNP 2023 till 4,2 % av BNP 2024. Denna minskning beror på avslutningen av programperioden 2014–2020 för unionens strukturfonder, för vilka medel fanns tillgängliga till och med 2023. Med hänsyn till denna ytterligare faktor anses de offentliga investeringarna under 2024 överensstämma med rådets rekommendation. Offentliga utgifter som finansieras med inkomster i form av unionsmedel – däribland bidrag inom ramen för faciliteten – förväntas i sin tur minska till 1,0 % av BNP under 2024 från 1,1 % av BNP 2023. Denna minskning beror på avslutningen av programperioden 2014–2020 för unionens strukturfonder, för vilka medel fanns tillgängliga till och med 2023.

(19) På grundval av de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen och vid oförändrad politik förutses i kommissionens vårprognos 2024 ett underskott i de offentliga finanserna på 1,9 % av BNP 2025. Den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas öka till 45,5 % i slutet av 2025. Ökningen av skuldkvoten 2025 återspeglar främst det negativa saldot i balansräkningen, som delvis uppvägs av den nominella BNP-tillväxten.

(20) Tjeckiens strukturella budgetsaldo har minskat från en ställning nära balans i genomsnitt under perioden 2014–2019 till - 2,9 % 2023. Detta beror på permanenta åtgärder, såsom sänkningen av inkomstskatten för privatpersoner, och ökningen av socialförsäkringsförmånerna, inklusive automatisk indexering av pensionerna till inflationen, som inte finansierades genom motsvarande inkomsttillväxt. Kostnadsökningar till följd av en åldrande befolkning medför ytterligare belastning när det gäller de offentliga finansernas hållbarhet på medellång och lång sikt. År 2023 ändrade Tjeckien den första pelaren i pensionssystemet, inklusive minskad indexering av pensioner och strängare villkor för förtidspensionering. Utan ytterligare ändringar förväntas dock en ökning av pensionsutgifterna med omkring 3 procentenheter fram till 2060 på grund av den beräknade fördubblingen av den demografiska försörjningskvoten för äldre ([20]), begränsningen av pensionsåldern och ett fortsatt stort antal förtidspensionerade. Den beräknade ökningen av åldersrelaterade utgifter skulle kunna öka riskerna för de offentliga

([15]) Rådets rekommendation av den 14 juli 2023 om Tjeckiens nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Tjeckiens konvergensprogram 2023 (EUT C 312, 1.9.2023, s. 22).

([16]) Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive i) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) ränteutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter och iv) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

([17]) Siffran anger den årliga budgetkostnaden för dessa åtgärder, inklusive inkomster och utgifter och, i tillämpliga fall, exklusive intäkter från skatter på energileverantörers oförutsedda vinster.

([18]) Åtgärder som enligt Tjeckien fortsätter att gälla fram till slutet av 2024 antas i kommissionens vårprognos 2024 i princip ha en budgeteffekt även 2025.

([19]) Detta bidrag mäts som förändringen i offentliga primära utgifter, exklusive i) den stegvis ökande effekten på budgeten av diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) engångsutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter samt iv) utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) inom ramen för faciliteten och andra unionsmedel, i förhållande till den genomsnittliga potentiella tillväxten i BNP i löpande priser på medellång sikt (10 år), uttryckt i procent av BNP i löpande priser.

([20]) Enligt den åldranderapport från 2024 som kommissionen utfärdade i april 2024.

finansernas hållbarhet på medellång och lång sikt om den inte finansieras genom en motsvarande ökning av intäkterna. Regeringen föreslår att den lägsta pensionsåldern ska kopplas till den förväntade livslängden och att ökningen av nya pensioner ska bromsas. Om dessa förändringar genomförs skulle de göra pensionssystemet mer hållbart för de offentliga finanserna. Andra möjliga åtgärder för att uppnå hållbarhet i de offentliga finanserna på lång sikt är att öka arbetskraftsutbudet genom att tillhandahålla incitament för att höja andelen personer som arbetar efter uppnådd pensionsålder.

(21) Konkurrenskraft och produktivitet hålls tillbaka av brist på arbetstagare. Sysselsättningen för mödrar skulle kunna öka, vilket framgår av den låga sysselsättningsgraden för kvinnor under flera år efter nedkomsten. Förutom bristen på tillgänglig barnomsorg avskräcker skatte- och förmånssystemet lågavlönade föräldrar, särskilt mödrar, från att återgå till arbetet. Treåriga föräldraledighetsperioder, höga avdragsrätter för icke-arbetande makar och familjeförmåner som uppmuntrar föräldern med den lägre inkomsten att ta långa ledighetsperioder avskräcker föräldrar, särskilt mödrar, från att arbeta eller söka arbete. Beskattningen av inkomster från arbete för den andra inkomsttagaren låg över unionsgenomsnittet 2022 och över skattekilen för enskilda personer med samma lönenivå. Att uppmuntra föräldrar med den lägre inkomsten att arbeta eller söka arbete skulle också främja högre intäkter för pensionssystemet.

(22) Tjeckiens totala skatteintäkter i förhållande till BNP är betydligt lägre än unionsgenomsnittet 2022 (35,3 % jämfört med unionsgenomsnittet på 40,2 %). Att bredda beskattningsunderlaget genom att utvidga andelen skatter som är mindre skadliga för tillväxten är ett alternativ för att stödja ekonomisk tillväxt och finanspolitisk hållbarhet. De återkommande fastighetsskatterna är bland de skatter som är minst skadliga för tillväxten, men intäkterna från den återkommande fastighetsbeskattningen är mycket låga, 0,2 % av BNP jämfört med unionsgenomsnittet på 1,0 % av BNP (från 2022). Trots ökningen av de återkommande fastighetsskatterna 2024 baseras systemet för återkommande fastighetsbeskattning av byggnader och enheter på var egendomen är belägen, vilket leder till ojämlik beskattning av egendomar av samma värde och att den inte följer ändrade fastighetsvärden. Genomförandet av ett fastighetsvärderingssystem som väljer fastighetsvärdena som skattebas, anpassar fastighetsvärdena till marknadsvärdena och möjliggör regelbundna uppdateringar av fastighetsvärdena, skulle öka skattens effektivitet som ett verktyg för att mildra ökningarna av fastighetspriserna och för att utnyttja befintliga bostadsbestånd på ett så produktivt sätt som möjligt. Detta skulle i sin tur öka andelen rimligt prissatta bostäder och människors möjlighet att förflytta sig för att arbeta, stödja ekonomisk tillväxt och öka intäkterna från återkommande fastighetsskatter.

(23) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar återhämtnings- och resiliensplanen ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa reformer och investeringar förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att snabbt gå vidare med ett effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Tjeckiens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. Om Tjeckien ska kunna visa resultat avseende åtagandena i återhämtnings- och resiliensplanen senast till augusti 2026 är det viktigt att Tjeckien fortsätter att genomföra reformer och påskyndar investeringarna genom att ta itu med relevanta uppmaningar och samtidigt stärka absorptionsförmågan. Ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens hindras särskilt av begränsningar i den administrativa kapaciteten hos vissa av de verkställande organen. Detta är särskilt synligt på områden som kräver mer expertis, såsom den gröna och den digitala omställningen. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett egenansvar för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

(24) Som en del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska programmen, i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 ([21]), är Tjeckien skyldigt att se över varje program som får stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden+ (ESF+), Sammanhållningsfonden och Fonden för en rättvis omställning (FRO) senast i mars 2025, med beaktande av bland annat de utmaningar som konstaterades i de landsspecifika rekommendationerna 2024 liksom landets nationella energi- och klimatplan. Denna översyn utgör grunden för den slutgiltiga tilldelningen av unionsmedlen i varje program. Tjeckien har gjort framsteg i genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen och den europeiska pelaren för sociala rättigheter, men utmaningar och stora regionala skillnader kvarstår. Regionerna Severozápad och i mindre

([21]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

utsträckning Moravskoslezko är fast i en utvecklingsfälla. Att påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen i kombination med att stärka den administrativa kapaciteten, särskilt i dessa regioner, är avgörande. De prioriteringar som överenskommits i de sammanhållningspolitiska programmen är fortfarande relevanta. För att öka utnyttjandet av unionsmedel bland små kommuner, små och medelstora företag och lokala icke-statliga organisationer är det framför allt nödvändigt att utveckla regionernas administrativa kapacitet, förbättra partnerskapen mellan dem och öka deras egenansvar. Investeringar som stöder hållbara transporter i städer och regioner och infrastruktur för alternativa bränslen måste genomföras för att påskynda den gröna omställningen, tillsammans med ökad användning av förnybara energikällor samt investeringar i energieffektivitet och cirkulär ekonomi. Det är viktigt att slutföra de planerade klimatanpassningsåtgärderna, med fokus på naturliga vattenhållningsåtgärder. Det är också en prioritering att intensifiera integrationen av människor som fördrivits från Ukraina och som omfattas av tillfälligt skydd, även på arbetsmarknaden, i linje med deras kompetens. Det är fortfarande relevant att fokusera på effekterna av åtgärder som rör mindre gynnade grupper, såsom romer.

(25) I samband med halvtidsöversynen bör möjligheterna att mobilisera mer resurser från den privata sektorn, särskilt genom en bredare användning av finansieringsinstrument i kombination med bidrag, uppmärksammas ytterligare. Sådana innovativa instrument kan dra nytta av fler privata investeringar, särskilt för energieffektivitet, lösningar för ren energi och affärsutveckling. Den nationella utvecklingsbankens kapacitet bör användas mer effektivt för att genomföra finansieringsinstrument i sammanhållningspolitiska program. Med beaktande av Tjeckiens ambition att ta steget upp från att vara ett land med måttliga innovationsresultat skulle landet också kunna använda sig av den europeiska plattformen för strategisk teknik, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 ([22]), på områdena digital teknik och teknikintensiv innovation, ren och resurseffektiv teknik och bioteknik samt, i förekommande fall, i linje med den nationella strategin för smart specialisering, för att stödja industrins omvandling.

(26) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras med hjälp av återhämtnings- och resiliensplanen och andra unionsmedel står Tjeckien inför ytterligare utmaningar med anknytning till den offentliga förvaltningen och konkurrenskraften.

(27) Den tjeckiska offentliga förvaltningens attraktionskraft som arbetsgivare och den offentliga förvaltningens förmåga att behålla talanger är satt under press. Detta är särskilt relevant för expert-, lednings- och it-jobb. Ändringarna av lagen om offentlig tjänst trädde i kraft 2023 och medförde fastställda mandat för högre tjänstemän, snabbare rekryteringsprocesser och bredare alternativ för att locka till sig externa sökande. Fragmenteringen av personalförvaltningen hindrar dock en mer systematisk strategi för talanghantering. Den tjeckiska offentliga förvaltningens storlek är mindre än unionsgenomsnittet både vad gäller utgifter och antal anställda. Lönerna är dock lägre än i den privata sektorn för jämförbara utbildningsnivåer och har minskat med mer än 10 % i reala termer jämfört med 2004, vilket ytterligare minskar den offentliga förvaltningens attraktionskraft. Att stärka den tjeckiska offentliga förvaltningens förmåga att locka till sig, behålla och utveckla talanger är avgörande för att förbättra dess effektivitet och tjänstekvalitet.

(28) Tjeckiens offentliga förvaltning spelar en viktig roll för att upprätthålla ekonomins konkurrenskraft, eftersom den formar lagstiftningsmiljön och offentliga investeringar, särskilt i samband med den dubbla omställningen. Tjeckiens resultat inom den offentliga sektorn och förvaltningens effektivitet förblev stabila och låg nära unionsgenomsnittet 2022. Utmaningar kvarstår dock när det gäller strategisk styrning och evidensbaserat beslutsfattande. Detta kräver minskad silomentalitet och en förstärkning av den strategiska styrförmågan för att förbättra strategiernas samstämmighet och genomförandet av dem på alla politikområden. Tjeckiens fragmenterade lokala administrativa kapacitet är en viktig faktor som bland annat hindrar små stödmottagare från att utnyttja unionsmedel på ett effektivt sätt. Utnyttjandet av unionsmedel bland små kommuner, små och medelstora företag och lokala icke-statliga organisationer skulle kunna förbättras om stöd tillhandahålls till sökande, till exempel genom att gemensamma projektledare utses och detaljerad information om hur de kan ansöka om unionsfinansiering tillhandahålls på en enda plats. Prioriteringen i detta avseende är att utveckla riktat stöd för att stärka den lokala administrativa kapaciteten i strukturellt påverkade regioner som Severozápad och Moravskoslezsko. Det goda exemplet från Fonden för en rättvis omställning visar att regionerna skulle bli mer dynamiska om de hade större inflytande vid fastställandet av sina specifika behov.

([22]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 av den 29 februari 2024 om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP), och om ändring av direktiv 2003/87/EG och förordningarna (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/241 (EUT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(29) Tjeckiens innovationsresultat hålls fortfarande tillbaka av ineffektiv teknik och kunskapsöverföring och av svaga kopplingar mellan den akademiska världen och industrisektorn. De offentliga utgifterna för forskning och utveckling som finansieras av företag ligger fortfarande på ungefär hälften av unionsgenomsnittet (0,023 % av BNP, jämfört med unionsgenomsnittet på 0,045 %) och har minskat under de senaste åren, vilket visar den låga graden av och incitamenten för samarbete mellan den akademiska världen och näringslivet. Detta är ett betydande hinder för överföringen av forskningsresultat till ekonomin och begränsar Tjeckiens innovationskapacitet, vilket till exempel framgår av det begränsade antalet patentansökningar, som ligger långt under unionsgenomsnittet (0,83 % per miljard BNP 2020, jämfört med unionsgenomsnittet på 3,4 %). Åtgärder för att strukturellt förbättra och stärka tekniköverföringen i Tjeckien, särskilt för att stärka tekniköverföringens effektivitet och underlätta inrättandet av avknoppade företag, skulle kunna bidra till att hantera denna utmaning. Projektet av enheten för politiskt stöd inom ramen för Horisont 2020, som inleddes den 9 juni 2024, förväntas ge konkret stöd och politiska rekommendationer till Tjeckien när det gäller att öka kopplingarna mellan forskning och näringsliv.

(30) Deltagandet i och genomförandet av högre utbildning minskar, vilket förvärrar bristen på kvalificerad arbetskraft. Andelen personer med högre utbildning bland 25–34-åringar visar en nedåtgående trend sedan 2021 och är den fjärde lägsta i unionen (33,7 % jämfört med unionsgenomsnittet på 43,1 %) och långt från unionens mål på 45 %. Mellan 2016 och 2021 minskade antalet inskrivna studenter med 11,6 %. Andelen studenter som hoppar av är fortsatt hög. Det ekonomiska stödet till studenter är genomgående lågt (2,5 % av de offentliga utgifterna jämfört med unionsgenomsnittet på 18,8 %), trots empiriska bevis på hög produktivitetsavkastning på investeringar i högre utbildning.

(31) Bristen på arbetstagare och kompetensglappet är fortfarande en akut utmaning som hämmar den tjeckiska ekonomins konkurrenskraft. Dessa skulle kunna förbättras genom olika åtgärder, såsom reform av reglerade yrken och ökat deltagande av trepartsplattformar som sammanför berörda parter eller experter för att ta itu med en långvarig brist på kvalificerad arbetskraft. Dessutom har Tjeckien tagit emot unionens största tillströmning per capita av människor som fördrivits från Ukraina som omfattas av tillfälligt skydd. Mer än 50 % av dem har dock mindre kvalificerade befattningar än de hade i Ukraina, och språket uppges vara ett tydligt hinder. Dessutom hävdade omkring 30 % att erkännandet av kvalifikationer är ett hinder för att få ett bättre arbete. Att förenkla erkännandet av utländska kvalifikationer och öka deltagandet på arbetsmarknaden för underrepresenterade grupper, inklusive personer från Ukraina som omfattas av tillfälligt skydd, skulle kunna minska arbetskraftsbristen.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Tjeckien att 2024 och 2025 vidta följande åtgärder:

1. Lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen i tid. I linje med kraven i den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten begränsa ökningen av nettoutgifterna 2025 ([23]) till en nivå som bland annat är förenlig med att hålla underskottet i de offentliga finanserna under fördragets referensvärde på 3 % av BNP och hålla den offentliga skulden på en sund nivå på medellång sikt. Vidta åtgärder för att säkerställa pensionssystemets långsiktiga finanspolitiska hållbarhet. Sänka skatter och förmåner som hindrar föräldrar från att återgå till arbete för att främja ett större kvinnligt deltagande på arbetsmarknaden. Förbättra incitamenten för personer som är nära pensionen att fortsätta arbeta. Vidta åtgärder för att öka intäkterna från återkommande fastighetsskatter.

2. Stärka den administrativa kapaciteten att förvalta faciliteten för återhämtning och resiliens, påskynda investeringar och upprätthålla drivkraften i genomförandet av reformer. Ta itu med relevanta utmaningar för att möjliggöra ett fortsatt, snabbt och effektivt genomförande av planen för återhämtning och resiliens, inklusive REPowerEU-kapitlet, för att säkerställa att reformer och investeringar har slutförts senast i augusti 2026. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen. Inom ramen för halvtidsöversynen av dessa program, fortsätta att fokusera på de överenskomna prioriteringarna och vidta åtgärder för att i högre grad mobilisera resurser från den privata sektorn, bland annat genom användningen av innovativa finansieringsinstrument, samtidigt som de möjligheter som den europeiska plattformen för strategisk teknik erbjuder för att förbättra konkurrenskraften beaktas.

([23]) Enligt artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263 avses med *nettoutgifter* offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, diskretionära åtgärder på inkomstsidan, utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

3. Stärka kapaciteten hos Tjeckiens offentliga förvaltning att locka till sig, behålla och utveckla talanger, särskilt de som har analytisk kompetens, ledningsförmåga och it-kunskaper. Minska byråkratin och stärka den strategiska styrförmågan för att förbättra samstämmigheten mellan politikområdena. Stödja samarbete mellan kommunala förvaltningar, bland annat genom att tillhandahålla stöd för administrativ kapacitetsuppbyggnad till strukturellt påverkade regioner.

4. Främja innovation genom att förbättra tekniköverföringen från den akademiska världen till företag, stödja inrättandet av avknoppade företag och uppstartsföretag och öka deltagandet i högre utbildning. Stärka ekonomins konkurrenskraft genom att ta itu med kompetensglapp, förenkla erkännandet av utländska kvalifikationer och öka deltagandet på arbetsmarknaden för underrepresenterade grupper.

Utfärdad i Bryssel den 21 oktober 2024.

På rådets vägnar

NAGY I.

Ordförande